

Temat: Tęskniłem za obozem...nudziłem się przeto/lażeby cośrobić, zostałem poeta”

– kilka słów o Aleksandrze Fredrze

Uczeń:

- słucha fragmentów wierszowanej autobiografii Aleksandra Fredry zatytułowanej *Pro memoria*

→ (załącznik 1). Śledzi uważnie tekst i wskazuje te informacje, które wydają mu się najistotniejsze.

- Odpowiada na pytanie: Czego się dowiedziałeś o Aleksandrze Fredrze z jego autobiografii? Nauczyciel czyta głośno tekst, następnie wspólnie z uczniami rozmawiają o tym, czego dowiedzieli się o Fredrze i które informacje wydają się im najistotniejsze, warte zapamiętania.

- czyta notatkę encyklopedyczną(→ załącznik 2). Czego nowego się dowiedziałeś o Aleksandrze Fredrze?

- na podstawie notatki encyklopedycznej i wierszowanej autobiografii redaguje notatkę biograficzną o Aleksandrze Fredrze, w której uwzględnicie informacjeo:

- czasie narodzin i śmierci,
- pochodzeniu i zajęciu,
- wykształceniu,
- ważniejszych wydarzeniach z życia,
- najważniejszych utworach.

– Kilku chętnych lub wybranych uczniów czyta głośno swoje notatki, pozostali uczniowie mogą ocenić, czy znalazły się w nich wszystkie potrzebne informacje, czy może czegoś zabrakło.

Załącznik nr 1

Aleksander Fredro

*Pro memoria*¹

(fragmenty)

Wyjechaliśmy razem, nie z równych pobudek,
Napoleon na Elbę, ja prosto do Rudek².

Tęskniłem za obozem... nudziłem się przeto

I ażeby coś robić, zostałem poetą.

- Poetą!... Tam do licha!... To, panie, nie żarty! Byłżeś
przynajmniej silną nauką podparty? –

- Ach, gdzież tam!... Byłem sobie ot szesnastoletnim Pośród
dwóch guwernerów nieukiem kompletnym³; Nigdy mi się
nad książką nie zmarszczyło czoło,
Trąbka myśliwska w kniei była moją szkołą; A kiedy
niespodzianie zafurknął proporzec,

W to mi graj... Żegnając rodzicielski dworzec,

Żegnając biblioteki zasuwy spokojne,

Z radosnym uniesieniem ruszyłem na wojnę⁴. A gdym
przedeptał obręcz i prysku⁵, i lodu Moskwy, Paryża,
Wiednia od grodu do grodu (Ze sześciomiesięcznym w
niewoli popasem⁶),

Wróciłem z nie zwiększonym nauki zapasem...

Wróciłem, prawdę mówiąc, bez celu do kraju, Lecz z
pękiem doświadczenia różnego rodzaju.

Razu jednego... kiedy w malignie zasnąłem, Wpadł mi
palec w kałamarz... i pisać zacząłem;
Oczywiście komedię⁷, której bez nauki

A na najpierwszych scenach pojąłem treść sztuki. Pisałem
więc z tą wieku młodego odwagą,

Co się często dla drugich ciężką stają plagą. Chciałem
zasięgać rady... ale na me nogi

Literackich świeczników za wysokie progi; I jeśli się
zbliżyłem bijąc kornym czołem,

Tak czy siak, koniec końców zawsze sztukę wziąłem

[...]

Publiczność tylko szczerą, tę miałem po sobie, Inaczej byłbym
dernał⁸ zaraz w pierwszej dobie. Przy tym i teatralne
dzienniki w Warszawie

Przemawiały od razu mniej więcej łaskawie⁹.

W lwowskich tylko, jak mówią, i pies nie zaszczekał, Ale nic nie
straciłem, żem kilka lat czekał,

Bo jakiś Minos¹⁰ powstał i zaszczekał wściekle,

Chciałby moje pięć tomów w piątym widzieć piekle. Żłem pisał. –
Zgoda. – Ale źle pisać nie zbrodnia; Trafiało się to dawniej i trafia się
co dnia.

Byłem więc więcej złością niż treścią zdziwiony, A kiedy nikt
się mojej nie podjął obrony,

Nie mogłem pojąć, zgadnąć, czy rada, czy zdrada, I rozumiałem
tylko, że milczeć wypada. [. . .]

Ale już dzisiaj tworzę tylko dla szuflady,

Bo pochwałom nie wierzę, za późno na rady, A teraz to *pro*
memoria spisałem dokładnie, Aby niezbyt gwizdano, gdy
kurtyna spadnie.

29 października 1871

¹ Pro memoria (łac.) – dla pamięci.

² Po abdykacji Napoleona w dniu 5 kwietnia 1814 r. Fredro podał się do dymisji i w czerwcu tego roku wrócił z Paryża do Rudek, własnej posiadłości koło Lwowa. W rudeckim kościele spoczywają prochy poety i jego rodziny.

³ Do szkoły publicznej Fredro nie uczęszczał.

⁴ Wiosną 1809 r. Fredro wstąpił do wojska Księstwa Warszawskiego, gdzie wkrótce otrzymał nominację na podporucznika 11. pułku ułanów.

⁵ Prysk – żar; tu: metaforyczne określenie krajów południowych.

⁶ W czasie odwrotu Napoleona spod Moskwy w roku 1812 chory Fredro dostał się w Wilnie do rosyjskiej niewoli, skąd w roku następnym uciekł i wrócił do swego oddziału stacjonującego w Saksonii.

⁷ Była to *Intryga naprędce* napisana w 1815 r.

⁸ Dernać – uciec, zginąć; tu: zrezygnować z pisania komedii.

⁹ Recenzje granych w Warszawie od 1821 r. komedii Fredry ukazywały się m.in. w „Kurierze Warszawskim”, „Gazecie Warszawskiej”, „Gazecie Korespondenta Warszawskiego i Zagranicz- nego”.

¹⁰ Minos – mitologiczny król Krety; tu chodzi o jednego z atakujących Fredrę krytyków:

L. Borkowskiego lub S. Goszczyńskiego.

Załącznik nr 2

Fredro Aleksander, hrabia, ur. 20 VI 1793, Surochów k. Jarosławia, zm. 15 VII 1876, Lwów, brat Jana Maksymiliana, ojciec Jana Aleksandra, najwybitniejszy komediopisarz polski; komedie i farsy ukazujące barwny obraz życia i obyczajów szlachty polskiej (*Śluby panieńskie*, *Zemsta*, *Pan Jowialski*, *Dożywocie*); popularne bajki (*Paweł i Gawęł*, *Małpa w kąpieli*); pamiętnik *Trzy po trzy*.

(<http://encyklopedia.pwn.pl/haslo.php?id=3902673>)

Temat: „Masz więc byka za jendyka” O zemście w *Zemście* A. Fredry.

Odtwarzamy świat przedstawiony

w komedii.

Uczeń:

- Wymienia głównych bohaterów dramatu i określa relacje między nimi.
- Wymienia bohaterów pobocznych.
- Określa, kiedy, jak długo i gdzie się toczy akcja.
- Uczestniczy w zabawie

1. Zabawa w zeznania świadków.

Uczniów należy podzielić na pięć grup. Każda grupa ma przygotować swojego świadka zdarzeń do zeznań. Należy podkreślić, że zeznania mogą się opierać tylko na wydarzeniach, w których bohater brał udział, bądź na tych, o których słyszał. Nie wolno wymyślać zdarzeń i sytuacji, które nie zostały opisane w utworze. Świadek wciela się w jednego z głównych bohaterów dramatu i opowiada ze swojej perspektywy, co się wydarzyło, tak aby powstały zeznania Cześnika, Rejenta, Papkina, Podstoliny, Waclawa i Klary. Jedna z grup będzie miała dwóch świadków - Waclawa i Klarę. Należy przed rozpoczęciem zeznań z każdej grupy wyłonić jednego przedstawiciela, który wejdzie w skład zespołu mającego ustalić obiektywną wersję zdarzeń.

- Redaguje plan wydarzeń.
- Wyjaśnia, jaki jest związek tytułu z treścią komedii.
- **Praca domowa**
- Wyjaśnij w formie kilkuzdaniowej notatki, dlaczego autor zatytułował swoją komedię *Zemsta*.